

С. І. Грабовський

Комінформ

КОМІНФОРМ – інформаційне бюро комуністичних і робітничих партій країн Європи. Номінально К. повинен був координувати діяльність європ. комуністів, реально через нього ВКП(б)–КПРС здійснювала вплив на зарубіжні компартії та запроваджувала рад. модель соціалізму. Потреба у такій організації виникла після 1943, коли Й. Сталін розпустив [Інтернаціонал Комуністичний](#) з метою засвідчити перед зх. союзниками зміну пріоритетів у політиці Москви та відмову від створення Всесвіт. Рад. Союзу. Проте міжнар. ситуація знову змінилася, тому у вересні 1947 з ініціативи рад. керівництва у польс. місті Шклярська Поремба відбулася нарада комуніст. партій Болгарії, Італії, Польщі, Румунії, СРСР, Угорщини, Чехословаччини, Югославії, Франції. На момент проведення наради ці партії, крім двох, були правлячими у своїх країнах, а за кілька місяців до неї комуністи Франції та Італії входили до урядів своїх держав і сподівалися повернутися туди після наступ. виборів. З осн. доповіддю виступив секр. ЦК ВКП(б) [А. Жданов](#). У ній сформульовано тези про розкол світу на два табори – імперіаліст. (США та їхні союзники) і демократ. (СРСР і його союзники), про загострення класової боротьби на міжнар. арені та спроби імперіаліст. агентури підірвати зсередини комуніст. рух. А. Жданов зазначав, що експансіоніст. зовн. політика США складається з 3 осн. елементів: військ.-стратег. заходи, екон. експансія, ідеол. боротьба. Оцінюючи заг. ситуацію у світі та Європі, він реанімував більшов. ідеологеми кін. 1920-х рр.: про підготовку Заходом агресив. війни проти СРСР, новіт. «хрестового походу» проти нього; близьку екон. кризу і наступ. крах імперіаліст. держав; відсутність демократії на Заході; єдиний фронт консерваторів, неофашистів та соціал-демократів; зрадниц. діяльність бурж. інтелігентів; т. зв. жовті профспілки, що служать реакції (оскільки їх не очолюють комуністи) тощо. Компартіям пропонувалося перейти до більш жорсткої конфронтац. політики, вважати своїми гол. ворогами не лише бурж., а й соціаліст. і с.-д. партії. У виступі секр. ЦК ВКП(б) Г. Маленкова розповідалося про діяльність компартії у СРСР, зокрема боротьбу з різними проявами низькопоклонства і плазування перед бурж. культурою Заходу, та містилася відверта настанова про потребу «чисток» у компартіях і керованих ними державах. На нараді вирішено утворити Інформ. бюро комуніст. і робітн. партій країн Європи, яке у рад. пресі скорочено називали Інформбюро компартій, у зх. – К. Об'єдн. видавало 19-ма мовами г. «За прочный мир, за народную демократию!». Штаб-квартира К. перебувала спочатку в Белграді, однак через кілька місяців після утворення

виник гострий конфлікт між рад. і югослав. компартіями, зумовлений намаганнями Й. Сталіна безпосередньо керувати політ. процесами в Югославії. У результаті компартію Югославії виключено із К., штаб-квартиру організації перенесено до Бухареста, а уряд Й. Тіто оголошено «фашист. клікою». Оскільки К. не зумів посприяти усуненню Й. Тіто від влади та поверненню італ. і франц. комуністів до урядів, Й. Сталін утратив інтерес до цієї організації. Після його смерті діяльність К., окрім видання газети, фактично призупинено. 17 квітня 1956, після 20 з'їзду КПРС, К. розпущено. Надалі координували діяльність компартій країн світу шляхом проведення нерегуляр. нарад, газету перетворено на ж. «Проблемы мира и социализма», що виходив у Празі.

Бібліографічний опис:

Комінформ / С. І. Грабовський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4330>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).